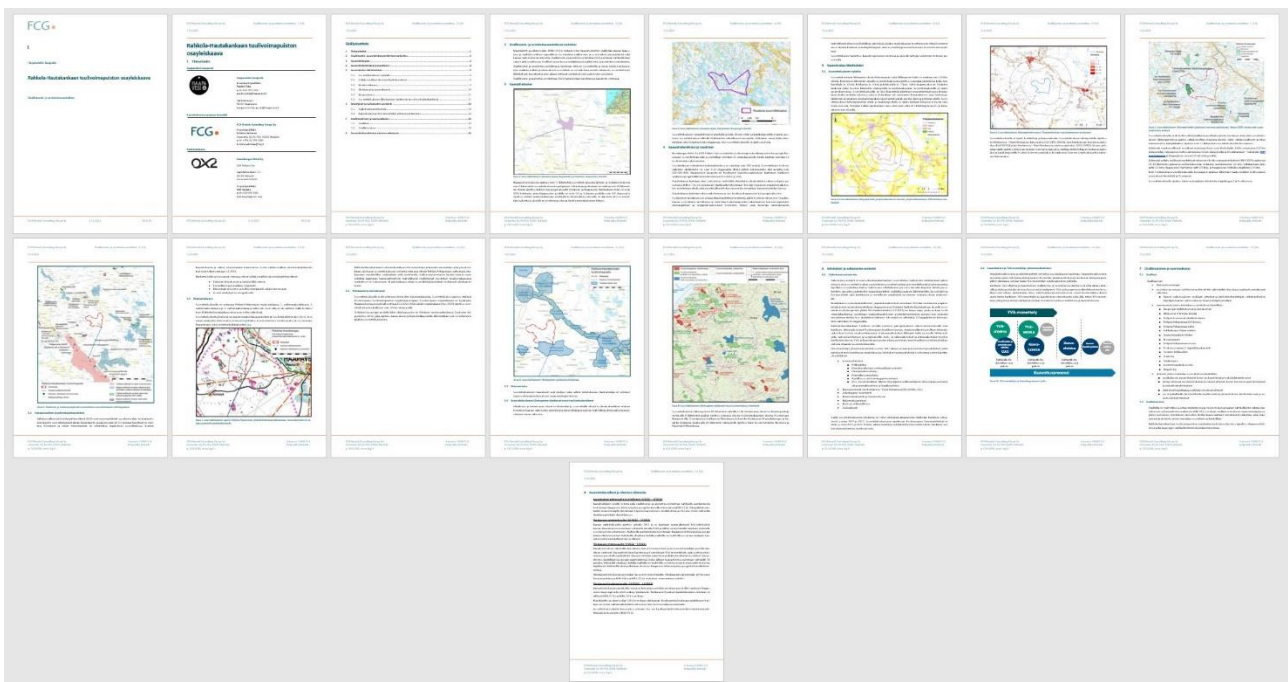

Haapaveden kaupunki Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

OAS palaute

Palaute 17.6.2021 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

13.10.2021

OAS palaute

Haapaveden kunnanhallitus hyväksyi kokouksessaan 21.06.2021 § 169 Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapaiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman, asettaa sen julkisesti nähtäville ja järjestää yleisötilaisuuden.

17.6.2021 päivätty OAS oli kuulutettuna julkisesti nähtävillä 5.8. – 3.9.2021. Viranomaisilta pyydettiin lausunnot.

Nähtävilläoloaikana järjestettiin hankkeen YVA-menettelyn kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus Haapavedellä torstaina 19.8.2021 klo 17 Haapaveden opisto.

OAS:sta annettiin 13 lausuntoa. Mielipiteitä ei jätetty.

Kursivoidut osat ovat suoria lainauksia.

1	Lausunnot	2
1.1	Cinia Oy	2
1.2	Elenia Verkko Oyj	2
1.3	Metsähallitus	2
1.4	Nivalan kaupunki.....	3
1.5	Pohjois-Pohjanmaan museo / Arkeologia.....	6
1.6	Pohjois-Pohjanmaan museo / Rakennettu kulttuuriympäristö	3
1.7	Pohjois-Pohjanmaan Liitto	8
1.8	Metsäkeskus	6
1.9	Telia.....	2
1.10	Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	2
1.11	Ylivieskan kaupunki	3
1.12	Ympäristöpalvelut Helmi.....	4
1.13	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.....	10

1 LAUSUNNOT

1.1 Elenia Verkko Oyj

- Ei huomautettavaa

1.2 Telia

- Ei radiolinkkejä alueen läpi
- Ei vaikutusta Telian radioverkkoon

1.3 Cinia Oy

- lausunto YVA-ohjelmasta
- Ei radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja alueella
- Huomioitava, että vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä tai telekaapelointeja
- Toteutuessaan tuulivoimapuisto häiritsee, ja jopa estää, radiotietä käyttävien viestiyhteyksien rakentamista

1.4 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Lausunto tiivistetysti

- Trafi → Traficom
- TV- ja matkaviestinpalvelujen sekä tutkien ja radiolinkkien toimivuus varmistettava
- Yhteys radiojärjestelmien omistajiin 30 km säteellä

Lausunto tarkemmin

Liikenteen turvallisuusvirasto Traficin tehtävät ovat 1.1.2019 alkaen siirtyneet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille.

Pyydämme, että aineistossa olevat viittaukset Liikenteen turvallisuusvirasto Trafista muutetaan viittauksiksi Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriöitä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitavuutena on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

1.5 Nivalan kaupunki

Ei huomauttamista

1.6 Ylivieskan kaupunki

- Lausunto YVA-ohjelmasta
- Arviointi riittävä ja asianmukaisesti tehty
- Olemassa olevien johtokäytävien hyödyntäminen positiivista

1.7 Pohjois-Pohjanmaan museo / Arkeologia

Ei huomautettavaa

1.8 Pohjois-Pohjanmaan museo / Rakennettu kulttuuriympäristö

Ei huomautettavaa

1.9 Ympäristöpalvelut Helmi

Lausunto tiivistetysti

- Haapaveden ympäristöterveyslautakunta siirtänyt toimivallan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojelulakien mukaisten lausuntojen osalta Ympäristöpalvelut Helmelle
- OAS:sta ei käy ilmi, onko koko hankealuetta tarkoitus hakea maakuntakaavan mukaiseksi tuulivoimaloiden alueeksi
- Maa- ja metsätalous ja muu elinkeinotoiminta ei saa rajoittua merkittävästi
- Kaavamääräyksiin varmistettava, että toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristö- tai terveyshaittaa alueelle ja sen vaikutuspiirissä oleville ihmisille
- Voimaloiden näkyvyys arvokkaille maisema- ja kulttuuriympäristöille minimoitava
- Maakuntakaavan natura- ja luonnonsuojelualuemerkinnot sisältyvät hankkeen vaikutusalueelle, eivät kaava-alueelle

Lausunto tarkemmin

VE 1-toteutusvaihtoehdossa alle puolet voimaloista sijoittuu maakuntakaavaan merkitylle tuulivoimaloiden alueelle ja yli puolet taas on suunniteltu sijoitettavaksi maakuntakaavan tuulivoimala-alerajauksen ulkopuolelle tai ko. rajauksen päälle. Ohjelmasta ei käy ilmi, onko koko hankealuetta tarkoitus hakea maakuntakaavan mukaiseksi tuulivoimaloiden alueeksi. YVA-ohjelmassa todetaan mm., että Pohjois-Pohjanmaan liitossa on käynnistynyt TUULI-hanke, jossa tuotetaan uutta tietoa Pohjois-Pohjanmaan alueen soveltuvuudesta tuulivoimatuotantoon ja etsitään ratkaisuja toimialan ympäristökysymysten ratkaisuun. Lisäksi YVA-ohjelmassa todetaan, että hankkeen tuloksena voidaan esittää Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimapotentiaali sekä maakunnallinen näkemys tuulivoimarakentamiseen parhaiten soveltuvista alueista ja että hankkeen tulokset viedään seuraavaan Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaan.

Kaavoituksessa tulee huolehtia, että suunniteltu tuulivoimalan maankäyttötoiminta ei rajoita ainakaan merkittävästi yleiskaava-alueella ja sen lähiympäristössä jo olevaa maa- ja metsätaloutta ja muuta elinkeinotoimintaa. Kaavamääräyksiin tulee myös huolehtia, että toiminnasta ei aiheudu merkittävää ympäristö- tai terveyshaittaa alueelle ja sen vaikutuspiirissä oleville ihmisille. Suunnitellussa on ollut lähtökohtana, että etäisyydet tuulivoimaloista vakituksessa asuinkäytössä oleviin rakennuksiin sijaitsevat vähintään 2 kilometrin etäisyydellä, mikä on hyvä asia mahdollisen meluhaitan osalta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että YVA-menettelyn yhteydessä tehdään vuoden 2021 aikana tiettyjä luontoselvityksiä sekä Natura-arviointi, arkeologinen arviointi, maisematarkastelu ja havainnekuvat, näkemäalueanalyysi, melu- ja välkemallinnus sekä asukaskysely. Lisäksi todetaan, että YVA-menettelyä varten tehtävissä selvityksissä on huomioitu yleiskaavoituksessa tarvittavat selvitystarpeet, jolloin yleiskaava voidaan laatia YVA-menettelyn selvitysaineiston pohjalta. Hankealueen ympäristöön eri kuntien alueille sijoittuu paljon erilaisia maisema- ja kulttuuriympäristöjä. Lausunnonantajan mielestä hankkeessa tulisi hyödyntää mahdollisimman paljon em. tehtäviä mallinnuksia ja selvityksiä mm. voimaloiden näkyvyydestä, jotta niiden suora näkyvyys arvokkaille maisema- ja kulttuuriympäristöille olisi mahdollisimman vähäinen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että suunnittelualuetta koskee mm. maakuntakaava-merkintä "Natura-alue" ja "luonnonsuojelualue". Lausunnonantaja toteaa, että näitä maakuntakaava-merkintöjä ei kaiketi sisälly ko. hankealueeseen (vrt. myös YVA-ohjelma s. 65), mutta sen sijaan hankkeen vaikutusaluetta koskevat myös nämä merkinnät.

1.10 Metsähallitus

Lausunto tiivistetysti

- Sijoittuu Natura - ja luonnonsuojelualueen läheisyyteen
- Natura-alueella myös linnustollista arvoa
- Alueellisesti merkittävä minierämaa
- Suojelun tarkoituksena eliöstön säilyttäminen luonnontilaisena ja ekosysteemien häiriöttömän kehityksen turvaaminen
- Vähäisetkin ympäristön muutokset voivat olla vaikutuksiltaan merkittäviä
- VE2 suojelualueiden kannalta parempi vaihtoehto, mutta ilmasto- ja energiapolitiisesti on järkevää tarkastella sitä suurempaakin kokonaisuutta ja sijoittaa yhdelle alueelle mahdollisimman paljon voimaloita
- Ehdotettu YVA-ohjelmaan vaihtoehtoa, jossa VE1:ssä suojelualueita lähimmät ja sen pohjois-/luoteispuolella, kauimpana maakuntakaavan osoittamasta tuulivoimalle soveltuvasta alueesta, sijaitsevat voimalat poistettaisiin ja/tai niitä siirrettäisiin lähemmäksi maakuntakaavan osoittamaa tv -aluetta

Lausunto tarkemmin

Hankealue sijoittuu välittömästi Metsähallituksen hallinnassa olevan Iso Honkaneva – Pieni Honkanevan Natura 2000- alueen (FI1100006), sekä sen kanssa suurelta osin päällekkäisen Ison Honkanevan luonnonsuojelualueen rajalle ympäröiden niitä kolmelta suunnalta. Muut lähimmät Metsähallituksen hallinnassa olevat luonnonsuojelu- ja Natura-alueet sijaitsevat noin kahden kilometrin päässä hankealueen rajalta sen pohjoispuolella.

Iso Honkaneva - Pieni Honkanevan Natura-alue (SAC) on pienehkö ja jo valmiiksi melko eristynyt luonnonsuojelu-alue. Vaikka alue on perustettu luontodirektiivin perusteella, on sillä myös linnustollista arvoa. Siellä esiintyy useita uhanalaisia lintulajeja ja lintudirektiivin liitteen 1 lajeja. Yhtenä luontoarvona tälle Natura -alueelle on kirjattu myös erämaisuus. Keski-Pohjanmaalla pienetkin syrjäiset ja luonnontilaiset kohteet ovat alueellisesti merkittäviä minierämailta. Ison Honkanevan suojelualueen perustamistarkoituksena (valtioneuvoston asetus 644/2017) on mm. alueiden eliöstön säilyttäminen luonnontilaisena ja niiden ekosysteemien häiriöttömän kehityksen turvaaminen.

Vaihtoehdossa VE1 on viisi tuulivoimalaa sijoitettu Natura-alueen rajan tuntumaan, alle 300 metrin päähän sen rajasta, ja tuulivoimapuisto ympäröisi tiiviisti suojelualueita kolmesta ilmansuunnasta, mikä olisi omiaan lisäämään suojelualueen eristyneisyyttä. Vähäisetkin ympäristön muutokset voivat olla tällaiselle pienelle, eristyneelle ja ihmistoiminnan jo osittain heikentämälle alueelle vaikutuksiltaan merkittäviä. VE2 on suojelualueiden kannalta parempi vaihtoehto, mutta ilmasto- ja energiapolitiisesti on järkevää tarkastella sitä suurempaakin kokonaisuutta ja sijoittaa yhdelle alueelle mahdollisimman paljon voimaloita.

Metsähallitus ehdotti YVA-ohjelmaan vaihtoehtoa, jossa muutamat VE1:ssä suojelualueita lähimmät ja sen pohjois-/luoteispuolella, kauimpana maakuntakaavan osoittamasta tuulivoimalle soveltuvasta alueesta, sijaitsevat voimalat poistettaisiin ja/tai niitä siirrettäisiin lähemmäksi maakuntakaavan osoittamaa tv -aluetta. Tämä auttaisi säilyttämään suojelualueen luonnontilaa ja erämaisuutta, eikä lisäisi sen eristyneisyyttä niin paljon suuremmakaan hankevaihtoehdon toteutuessa. Tuulivoimarakentaminen ei tällöin myöskään sulkisi pois Natura-alueen suojelutoimien tavoitteena olevaa luontotyyppien tilan parantamista tulevaisuudessa esimerkiksi alueen pohjoispuolen ojituksien muutoksilla.

1.11 Metsäkeskus

Lausunto tiivistetysti

- Kattaa myös YVA-ohjelman
- Viranomaisluetteloon Suomen metsäkeskus
- Avoin metsätieto tarkistettava säännöllisesti
- Vesistövaikutukset; arvioitava lisätoimenpiteiden tarve laskuajiin ja vesiensuojelurakenteisiin
- Vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen (erityisesti metsätalous); mahdollista esittää paikkatietoon perustuen arvio metsätalouk käytöstä poistuvasta maa-alueesta, puuston määrästä ja kasvusta sekä vähenevistä hakkuumahdollisuuksista, kytkeytyy työllisyyteen
- Metsäkadon vaikutus ilman laatuun ja ilmastoon; määrä ja korvaaminen
- Metsä- ja Luonnonsuojelulakikohteita ei tarvitse/tule merkitä kartalle; rajaukset vanhentuvat ja Metsälaki voimassa kuitenkin

Lausunto tarkemmin

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan osallistumis- ja arviointi suunnitelmasta. Lausunto kattaa hankkeen YVA-ohjelman ja kaavoituksen osallistumis- ja arviointi suunnitelman, joista todettakoon, että YVA -ohjelman nähtävillä olo päättyi päivää aikaisemmin, 2.9.2021. Samat maininnat soveltuvat erillisenä hankkeena toteutettavan Uusnivala-Puutionsaari - Rahkola-Hautakangas 400 kV:n voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan.

Yleiskuvauksen mukaisesti hankealueet ovat metsätalousaluetta ja alueen tiestö on suurelta osin metsätalouteen liittyvää. Hankealueen virkistyskäyttö koostuu luonnossa liikkumisesta sekä metsästyksestä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu näiden käyttömuotojen sekä alueen asukkaiden mahdollisuudet osallistua suunnitteluun ja arviointiin. Osallisten viranomaisluettelossa ei mainittu Suomen metsäkeskusta, vaikka lausuntopyyntö on tavoittanutkin metsäkeskuksen.

Metsä- ja luontotieto

Arvioinnin yhtenä lähtötietona aiotaan käyttää Suomen metsäkeskuksen hallinnoimaa metsä- ja luontotietoa mm. metsälain määrittelemien erityisen arvokkaiden elinympäristöjen osalta. Tietoa hyödynnettäessä on syytä tiedostaa, että Metsäkeskus päivittää avoimessa metsä- ja luontotiedossa esitettäviä metsälain 10§ -kohteita ja muuta luontotietoa jatkuvasti, minkä vuoksi ajantasainen tieto on tarkistettava tarkemmassa suunnittelussa ja myöhemmin hanketta toteutettaessa. Metsälain 10§ -kohteiden osalta niiden rajaukset ovat voineet muuttua metsälain ja sen soveltamisohjeiden muuttuessa.

Avoin metsä- ja luontotieto löytyy osoitteesta:

<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

Pohja- ja pintavedet

Kaavoituksessa on tarkoitus hyödyntää tuulivoimahankkeelle tehtäviä selvityksiä ja arviointeja. Suunnitelmassa oli mainittu luontoselvitykset, mutta ei tuulivoimarakentamisen vesistövaikutuksen selvitystä. Metsäojituksia varten tehdyt laskuajat ja vesiensuojelurakenteet on mitoitettu metsätalouden tarpeita ajatellen, joten hankkeen yhteydessä on arvioitava tuulivoimarakentamisesta syntyvien lisätoimenpiteiden tarve.

Vaikutukset luonnonvaroihin ja elinkeinoin

Suunnitelmasta ei mainita vaikutuksia elinkeinojen harjoittamiseen (erityisesti metsätalous). Metsätalouden harjoittamiseen kohdistuvien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi olisi mahdollista esittää paikkatietoon perustuen arvio metsätalouk käytöstä poistuvasta maa-alueesta, puuston määrästä ja kasvusta sekä vähenevistä hakkuumahdollisuuksista, joka kytkeytyy työllisyyteen.

Vaikutukset ilman laatuun ja ilmastoon -kohdassa on tarpeen arvioida hankkeen toteuttamisen myötä metsätaloudesta poistuvan maa-alueen eli metsäkadon määrä ja sen korvaaminen. Metsäkadolla on merkitystä arvioitaessa Suomen maankäyttösektorin ilmastotavoitteen saavuttamista.

Kaavoituksen vaikutukset metsälainsäädännön toimeenpanoon

Hankkeeseen liittyvän kaavoituksen osalta Metsäkeskus muistuttaa, että Metsälaki (1093/1996) asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puunkorjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Metsälakia sovelletaan vain yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan myös luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä.

Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kamera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki).

Metsälain 10§ kohteet ja Luonnonsuojelulain 49§ kohteet tulee huomioida arvioinnin ja kaavan tausta-aineistoina maankäyttöä suunniteltaessa (esimerkiksi kaavaselostuksen liitekarttana), mutta niitä ei tarvitse/tule esittää erillisinä merkintöinä kaavassa, koska eliölajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin ollen ole ajantasaista.

1.12 Pohjois-Pohjanmaan Liitto

Lausunto tiivistetysti

- YVA-menettelyn yhteydessä erillinen arviointi maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutumisesta
- Yhteisvaikutuksiin kiinnitettävä erityistä huomiota kaavan laadinnassa
- Tuuli – hanke huomioitavaksi

Lausunto tarkemmin

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen ennakkoneuvotteluun 15.3.2021 ja seurantaryhmän kokoukseen 10.6.2021. Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnon Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 1.9.2021.

Vaikutukset maakuntakaavaan

Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston suunnittelualueen keskiosa on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena (tv-1). Huomattava osa suunnittelualueesta sijoittuu tv-1 alueen ulkopuolelle. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston YVA-menettelyn suppeampi hankevaihtoehto VE 2 noudattaa pääpiirteissään maakuntakaavan mukaista tuulivoimaloiden aluetta.

Maakuntakaava muodostaa nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle, tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnitelmääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamisaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen ja alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavassa laadittavien YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelun perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tämä edellyttää, että maakuntakaavan mukainen vaihtoehto on arvioitu hankkeen vaikutusarvioinnissa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Selvitettäessä mahdollisuuksia laajentaa maakuntakaavassa osoitettua tuulivoima-aluetta, on tärkeää ottaa huomioon ympäristön ominaispiirteet ja arvot, muut alueidenkäytön reunaehdot sekä yhteisvaikutukset muiden mahdollisten hankkeiden kanssa.

Tämän vuoksi Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää, että hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan erillinen arviointi maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutumisesta. Selvityksessä tulisi tarkastella hankkeen ja sen eri vaihtoehtojen suhde maakuntakaavan keskeisiin ratkaisuihin ja tavoitteisiin sekä arvioida vaikutuksia maakuntakaavan toteutumisen kannalta. Vastaavalla tavalla on toimittu muidenkin tuulivoimahankkeiden osalta, mikäli hankealueen sijainti ja laajuus poikkeavat huomattavasti maakuntakaavan tuulivoimaloiden rajauksesta.

Maakuntakaavan tilanne

Pohjois-Pohjanmaan liitto käynnistää maakuntakaavan temaattisen uudistamisen loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä ja ajankohtaisena teemana tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta käynnissä olevan TUULI-hankkeen pohjalta.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn arvioon siitä, että hankkeen yksi todennäköisistä merkittävistä vaikutuksista kohdistuu yhteisvaikutuksiin. Merkittävimmät yhteisvaikutukset muodostuvat hankealueen eteläpuolelle Haapavedelle suunnitellun Puutionsaaren tuulivoimapuiston kanssa. Puutionsaaren tuulivoimapuiston osayleiskaava mahdollistaa 49 tuulivoimalan rakentamisen alueelle. Noin kolmen kilometrin päässä lounaaseen sijaitsee Ylivieskan Tuomiperän 8 voimalan suunniteltu

tuulivoimapuisto. Yhdessä Rahkola-Hautakankaan hankkeen kanssa alueelle voisi muodostua maksimissaan noin 100 voimalan kokonaisuus. Maakunnassa on suunnitteilla paljon uutta tuulivoimaa ja Rahkola-Hautakankaan tuuli-voimapuiston kaavoitusmenettelyn aikana on syytä huomioida myös mahdolliset uudet lähialueelle sijoittuvat tuulivoima-alueet.

Maakunnan liitto näkee tarpeelliseksi arvioida huolellisesti hankkeen vaikutukset maakuntakaavassa osoitettuihin toimintoihin kuten suojelualueisiin ja maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Lisäksi yhteisvaikutukset visuaaliseen maisemakuvaan, ja sähkön kantaverkkoon sekä suunnitellun sähkönsiirtoreitin kapasiteetin riittävyteen on arvioitava muiden lähialueen suunniteltujen tuulivoimapuistojen kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on syytä ottaa huomioon tuulivoimalaitosten kasvanut kokonaisuutta ja sen vaikutukset suhteessa maiseman topografiaan.

TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on käynnissä TUULI-hanke, jonka tavoitteena on tarkastella uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita maakunnassa. TUULI-hankkeessa laaditaan myös useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen tuloksia tullaan hyödyntämään lakisäätöisen kaavoituksen tukena maakunta- ja kuntatasolla. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan päivittäminen käynnistetään loppuvuodesta 2021. TUULI-hankkeen selvitysten ja sijainninhjauksen tulokset ovat maakuntakaavan kartalle tulevan tuulivoiman ohjauksen lähtökohtina.

1.13 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Lausunto tiivistetysti

- Vaikutusten arviointi MRL ja MRA mukaisesti, vaikka taustalla YVA
- Kuntakohtaisuus huomioitava (lähtötiedot, karttarajaukset, vaikutusten arviointi)
- Rajauksen perustuminen VE1:een kerrottava
- Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutuminen arvioitava
- TUULI-hankkeen selvitykset huomioitava
- Kuvassa 9 vanha karttapohja, 3. VMKK voimassa
- Kartta päivitettävä uusien hankkeiden osalta
- Ylivieskan kaavatilanne esitettävä
- Yhteysviranomaisen lausunto huomioitava

Lausunto tarkemmin

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa, että tuulivoimapuiston osayleiskaavan vaikutusten arviointi tulee laatia maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 1 §:n vaatimusten mukaisesti, vaikka taustalla onkin YVA-lain mukainen menettely. Kuvaa 2 lukuun ottamatta OAS:n lähtötietokartoissa on esitetty aluerajauksena koko hankealue, ei Oulaisten kahteen osaan jakaantuva osayleiskaava-alue. Koska yleiskaavat laaditaan kuntakohtaisesti erillisinä osayleiskaavoina, tulee kaavaselostuksen lähtötiedoissa, kartoissa ja vaikutusten arvioinnissa huomioida kuntakohtaisuus. Vaikka suunnittelua tehdäänkin tällä hetkellä yhdelle tuulivoimapuistolle, voivat Haapaveden ja Oulaisten tuulivoimaosayleiskaavat edetä eri aikatauluissa.

ELY-keskus huomauttaa, että OAS:ssa esitetty hankealueen rajausta ja voimaloiden määrä on YVA:n vaihtoehdon VE1 mukainen, mikä ei käy ilmi asiakirjoista. YVA:n VE2:ssä voimaloita on vähennetty lännen suunnalta kaksi eli Haapavedelle sijoittuu tässä vaihtoehdossa 11 voimalaa. Kummassakin vaihtoehdossa hankealue on 3. vaihemaakuntakaavan (3. VMKK) tv-alueen rajausta laajempi sekä idässä että lännessä: noin puolet hankealueesta on tv-alueen ulkopuolella. VE1:ssä 3. VMKK ulkopuolelle sijoittuu 7 voimalaa 13:sta ja VE2:ssa 5 voimalaa 11:sta. Osayleiskaavassa tulee arvioida maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutuminen.

Maakuntahallituksen esityslistan (kokous 11.10.2021) mukaan Pohjois-Pohjanmaan liitto käynnistää uuden ilmastomaakuntakaavan laadinnan. Keskeisinä teemoina ovat tuulivoima ja sähkönsiirto. Samoin maakuntaliiton TUULI-hankkeen uudet, tuulivoiman sijoittumiseen liittyvät selvitykset valmistuvat lokakuun 2021 – helmikuun 2022 välillä. Kyseiset selvitykset tulee huomioida kaavoituksen lähtötietoina. OAS:n kuvassa 9 on puolestaan käytetty vanhaa karttapohjaa, jossa näkyy 3. vaihemaakuntakaavassa poistettuja tv-alueita. Koska 3. VMKK on voimassa tällä alueella, tulisi karttapohja päivittää ajan tasalle. Samaa karttaa tulee päivittää kaavaselostuksessa myös uusien hankkeiden osalta (mm. Vasaman hanke Ylivieskassa), jotta hankkeet tulevat huomioituksi mm. yhteisvaikutusten arvioinnissa.

OAS:sta puuttuu Ylivieskan kaavatilanne, vaikka etäisyys Ylivieskan keskustaan on sama kuin Haapavedelle. OAS:n kuva 8 antaa virheellisen mielikuvan vaikutusalueen suunnittelutilanteesta. Kaavan lähtötietoja tulee täydentää tältä osin.

OAS:ssa on esitetty yleiskaavatasoisesti hankkeessa tehtävät selvitykset. YVA-prosessissa annetussa yhteysviranomaisen lausunnossa on yksityiskohtaisesti otettu kantaa hankkeen suunniteltuihin selvityksiin ja niiden täydennys- ja täsmentämistarpeisiin. Koska YVA:n selvityksiä ja vaikutusten arviointia käytetään myös yleiskaavan lähtötietoina ja vaikutusten arvioinnissa, tulee yhteysviranomaisen lausunto huomioida myös yleiskaavan laadinnassa.